

Solcellspark i mossmark

Arkeologisk utredning steg 1 & 2 2023

Åskya 3:1, Åskya 1:10, Froafälle 3:1, Idhult 1:23, Näranshult 1:7, Näranshult 1:3 och Älmhult
Bokelund 1:2, Stenbrohult & Virestad socknar, Älmhults kommun, Kronobergs län, Småland

Kenneth Alexandersson

Arkeologisk rapport 2023.35

MUSEIARKEOLOGI SYDOST
– en del av Kalmar läns museum

Solcellspark i mossmark

Arkeologisk utredning steg 1 & 2 2023

Äskya 3:1, Äskya 1:10, Froafälle 3:1, Idhult 1:23, Näranshult 1:7, Näranshult 1:3 och Älmhult Bokelund 1:2, Stenbrohult & Virestad socknar, Älmhults kommun, Kronobergs län, Småland

Författare	Kenneth Alexandersson
Copyright	Kalmar läns museum 2023
Redaktion	Anna-Karin Karlsson, Stefan Siverud
Kartor	Publicerade i enlighet med tillstånd 507-98-2848 från Lantmäteriverket
Förlag	Kalmar läns museum
ISSN	1400-352X

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	8
Topografi och fornlämningsmiljö	10
Syfte och frågeställningar	13
Metod och genomförande	14
Resultat och tolkning	16
Froafälle mosse	16
Norra delen av Froafälle mosse	18
Idhults mosse	21
Åtgärdsförslag	23
Referenser	24
Tekniska och administrativa uppgifter	25

Sammanfattning

Under fyra dagar i juli 2023 genomförde Museiarkeologi/Kalmar län museum en arkeologisk utredning steg 1 och 2 inför en solcellspark strax öster om Älmhult, i de södra delarna av Kronobergs län. Utredningsområdet var uppdelat i två separata områden som omfattade Froafälle och Idhults mossar. Totalt omfattade den arkeologiska utredningen en yta på 384 hektar där 90 procent utgjordes av mossmark. Utredningens huvudfokus utgjordes av de mer höglänta och torrare områden som huvudsakligen återfanns i kanterna, men ställvis även som öar ute i mossmarken. Utredningen genomfördes i form av studier av äldre kartmaterial, fältinventering samt söschaktning med maskin.

Inför utredningen fanns inga tidigare registrerade fornlämningar inom området. Kartanalysen visade att det fanns ett par äldre torp i området.

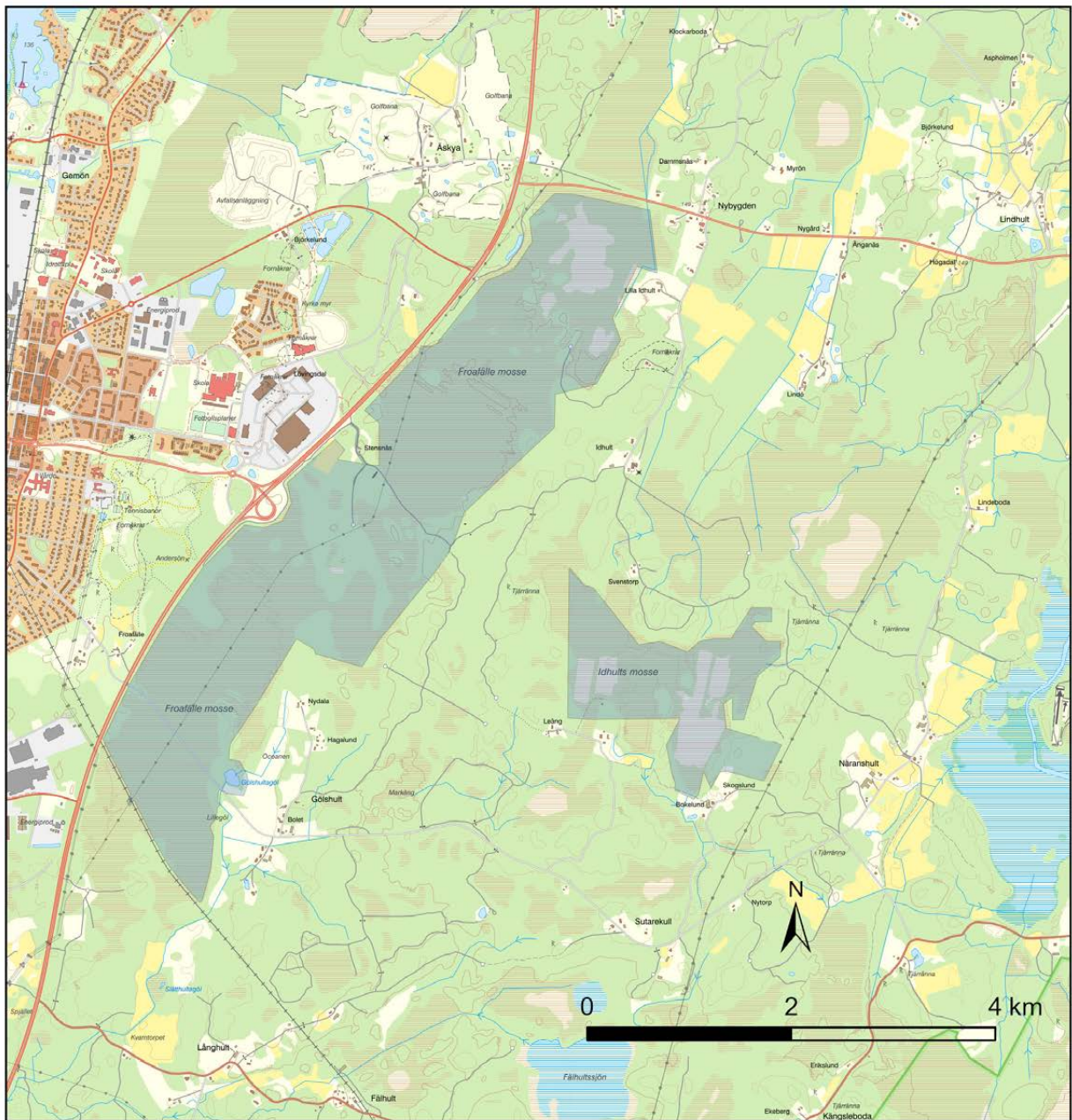
Själva torpstugorna låg utanför området, medan en del av den röjda och tidigare odlade marken låg inom utredningsområdet. Vid utredningen steg 1 påträffades och dokumenterades odlingslämningar inom tre ytor. En av lokalerna med odlingslämningar kunde kopplas till torpet Stensnäs och brukades fram på 1940-talet. En av de övriga lokalerna registrerades i Fornsök som fossil åkermark med statusen fornlämning.

I samband fältinventeringen uppmärksammades också sju tänkbara boplatslägen. I samband med utredningen steg 2 söschaktades på boplatslägena. På en av lokalerna framkom ett sparsamt slaget stenmaterial som utgjordes av flinta och kvarts. I detta läge gick det inte att datera stenmaterialet närmare än till perioden stenålder-äldre bronsålder.

Inledning

Under fyra dagar i juli 2023 genomförde Museiarkeologi sydost en arkeologisk utredning steg 1 & 2 på uppdrag av Ilmatar Åskya Solkraft AB. Företaget planerade att anlägga en solcellspark strax öster om Älmhult, inom delar av fastigheterna Åskya 3:1, Åskya 1:10, Froafälle 3:1, Idhult 1:23, Näranshult 1:7, Näranshult 1:3. Utredningsområdet var uppdelat på två separata

ytor (fig. 1) och var sammanlagt 384 hektar stort. Huvudparten av utredningsområdet utgjordes av mossmark som tidigare varit föremål för torvbrytning. Utredningens huvudfokus förlades till de tio procent av ytan som utgjordes av högre belägna torrare partierna av området. I arbetet ingick studier av äldre kartmaterial, fältinventering och sökschaktning med maskin.

Figur 1. Undersökningsområdet var uppdelat i två områden som omfattade Froafälle och Idhults mossar.

Topografi och fornlämningsmiljö

Utredningsområdet var uppdelat i två separata delområden vilka utgörs av Froafälle och Idhults mossar. De två mossarna utgjordes av högmossar som huvudsakligen byggts upp av sphagnum-torv. Stora delar av utredningsområdet är i dag trädbeväxt med tall inom de fuktigare ytorna, medan granen dominerade på de högre delarna med torrare mark. Ställvis fanns även områden med ett större inslag av lövträd. De två mossarna har under lång tid varit föremål för torvtäkt och den torvströfabrik som låg vid Froafälle mosse

var i bruk fram till 1950-talet. Torvbrytningen på de båda mossarna skede industriellt. För att transportera och förädla torven rationellt transporterades den på mindre järnvägar som byggts ute på mossarna (fig. 2) Den förädlade torven från Froafälle mosse transporterades till järnvägsstationen i Älmhult via en linbana. Ute på själva mossmarken fanns ett flertal lämningar efter torvbrytningen i form av bland annat torvgravar och järnvägsbankar.

Figur 2. Ute i mossmarker fanns rester kvar av den järnvägsbank som var en del i det transportsystem som byggdes upp i samband med torvbrytningen.

Utredningsområdet ligger inom avrinningsområdet för Helge å, vilken mynnar i Hanöbukten strax sydost om Kristianstad. Under de äldre delarna av förhistorien utgjorde inlandets åsystem en viktig kommunikationslänk mellan kust och inland. Under stenålder innebar detta att det fanns tillgång till flinta i inlandet, trots att den inte fanns naturligt i området. Under lång tid var åsystemen sannolikt mycket viktiga för att orientera sig i den urskog som dominerade inlandet. Det var först när jordbruket fick större betydelse och landskapet öppnades upp som kommunikationen över land fick större betydelse. Detta innebar att en stor del av det äldre bebyggelsemönstret fokuserade på områdets vattendrag.

I samband med att klimatet blev kallare och fuktigare under äldre järnålder började torvtillväxten att ta fart. Tidigare öppna vattenspeglar växte igen och förvandlas till våtmarker och mossar. Denna landskapsförändring gör att äldre kulturlandskap som varit knutna till sjöar och vattendrag kan ligga dolda under torven. Beroende på den lokala topografin kan det därför finnas lämningar från till exempel stenåldern inom ytor som tidigare utgjorts av strandnära lägen. Ser man till området runt bland annat Älmhult finns det idag stora områden med torvmossar. Inom de två nu aktuella utbredningsområdena fanns flera ytor med mer höglänt mark i direkt anslutning till dagens våtmark, vilket innebar att det fanns potentiella boplatzlågen.

Inom de två undersökningsområdena finns idag inga kända registrerade arkeologiska lämningar. Höjer man blicken och ser till de närmaste två kilometrarna från utredningsområdet, dominerar de kända lämningar av fossila åkermarker, tjärdalar, kolbottnar och bytomter. Det finns även ett äldre skikt med lämningar som består av gravar i form av stensättningar, rösen och hällkistor. Det finns inga kända registrerade förhistoriska boplatser i utredningsområdets närhet. Ett förhållande som sannolikt inte är reellt utan som snarare beror på avsaknaden av mer systematiska genomförda inventeringar i området. Ser man till

de södra delarna av sjön Möckeln finns det ett par registrerade stenåldersboplatser. Fyndmaterialet på boplatserna är sparsamt, vilket skulle kunna bero på tippningseffekten, ett resultat av en ojämnhöjning. Landhöjningen var större i den norra delen av Möckeln än i den södra. Eftersom avrinningen skedde i den centrala delen av sjön medförde detta att landområden i den södra delen av sjön svämmade över. Tippningseffekten har påverkat alla sjöar i området, men hade som störst effekt på stora sjöar och sjöar där utloppet inte låg i dess södra ände. Detta skulle också kunna ha betydelse för boplatser som legat i anslutning till äldre nu igenväxta sjöar. För att visa på torvmossarnas bevaringspotential bör man nämna Lilla Loshult mosse som ligger cirka tio kilometer sydost om undersökningsområdet. På 1950-talet framkom här två tidigmesolitiska pilspetsar med bevarat träskafv vid torvbrytning (Petersson 1951; Larsson 2009).

Inom ett område i de södra delarna av Kronobergs län återfinns en hög koncentration av senneolitiska hällkistor. Cirka 20 kilometer väster om Älmhult återfinns Göteryds socken som utgör centrum i hällkistornas spridningsbild. I enbart Göteryds socken återfinns 119 hällkistor. Ser man till det nu aktuella området återfinns flera registrerade senneolitiska hällkistor inom en radie av ett par kilometer från utredningsområdet. Undersökningar av borrhövar från de centrala delarna av Kronobergs län har visat att det under senneolitikum syns en tydlig ökning av mängden kolpartiklar i proverna. Detta har tolkats som en effekt av bränningar i samband med nyodling (Greisman & Gaillard 2008; Olsson m.fl. 2010). Även om odlingen ökade under denna period skall inte betydelsen av odlingen övertolkas. I de centrala delarna av Varend ligger jordbrukets etablering huvudsakligen under perioden yngre bronsålder–romersk järnålder (Alering 2010). Framför allt yngre romersk järnålder verkar vara en jordbruksexpansiv period, sannolikt till följd av en befolkningsökning (Lagerås 2013). Att odlingen även ökar i Älmhultsområdet verkar sannolikt med tanke på resultatet från de

sparsamma arkeologiska undersökningar som genomförts i området (Wennstedt Edvinger 2005; Emilsson 2019; Nylén 2005, 2006). För att förstå områdets kulturhistoriska utveckling i ett långtidsperspektiv saknas det fortfarande viktiga pusselbitar i form av undersökta samtida bosättningar och gravar.

I Älmhults kommun har det endast genomförts ett fåtal arkeologiska undersökningar. I den östra delen av Älmhults samhälle, cirka tre kilometer väster om det nu aktuella området, har det genomförts ett par undersökningar av fossila åkermarker, L1953:578 och L1953:577. I samband med en arkeologisk utredning och förundersökning av en fossil åkermark (L1953:578)

framkom en kolbotten och ett område med röjningsrösen. Odlingslämningarna daterades till romersk järnålder/folkvandringstid, medeltid och nyare tid. Kolbotten utgjordes av en resmila och daterades till 1600–1950 e.Kr. (Emilsson 2019). Några hundra meter nordöst om detta område genomfördes en förundersökning av fossil åkermark (L1953:577). Vid förundersökningen undersöktes och provtogs fyra röjningsrösen som ¹⁴C-daterades till romersk järnålder, folkvandringstid respektive tidig medeltid (Nylén 2006). I Stenbrohults socken förundersöktes 2004 ett område med fossil åkermark i Äskya (L1953:718). Vid undersökningen ¹⁴C-daterades två röjningsrösen, det ena till cirka 500 f.Kr. och det andra till historisk tid (Wennstedt Edvinger 2005).

Syfte och frågeställningar

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda på om det planerade arbetsföretaget skulle komma att beröra okända arkeologiska lämningar. Utredningens syfte var därför att upptäcka, och avgränsa eventuella fornlämningar inom utredningsområdet. Resultaten från utredningen skulle kunna användas vid Länsstyrelsens

fortsatta tillståndsprövning och utgöra underlag inför eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Utredningsresultaten skulle också kunna användas som underlag i företagarens fortsatta planering av arbetsföretaget. Utredningens målgrupper är främst Länsstyrelsen och Ilmatar Åskya Solkraft AB.

Metod och genomförande

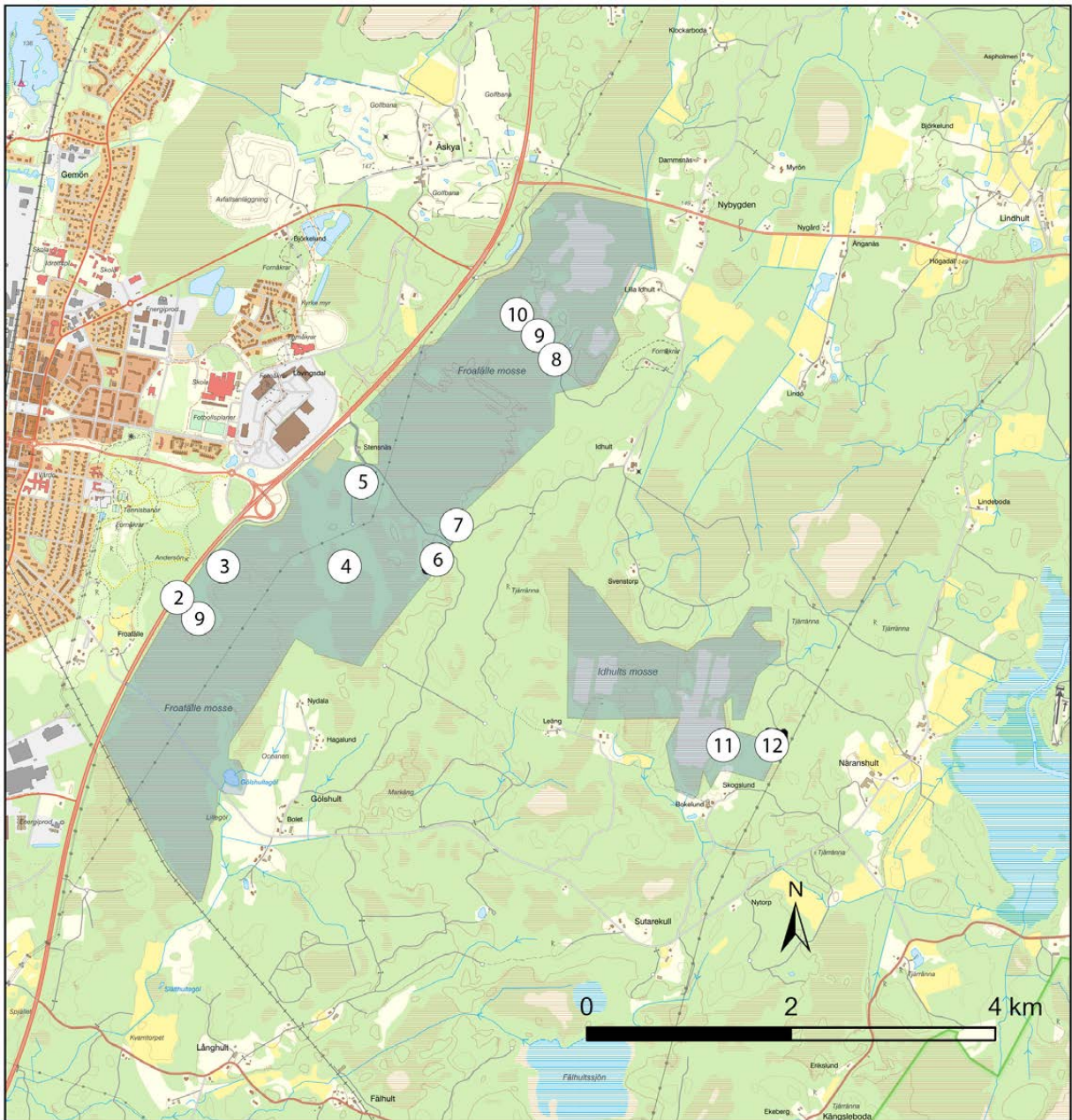
Det arkeologiska arbetet utgjordes av både en arkeologisk utredning steg 1 och en arkeologisk utredning steg 2. Inför utredningen genomfördes en analys av det äldre kartmaterial som finns tillgängligt digitalt på Lantmäteriets hemsida (<https://historiskakartor.lantmateriet.se>). Utifrån kartanalysen gjordes ett försök att identifiera områden där det skulle kunna finnas äldre lämningar i form av till exempel äldre färdvägar, torpbebyggelse och odlingsmark. Kartanalysen utgjorde ett grundmaterial som användes i fältinventeringen.

Efter analysen av de äldre arkiv- och kartmaterialen genomfördes fältinventeringen som ingick i den arkeologiska utredningen, steg 1. Cirka 90 procent av utredningsområdet utgjordes av mossmark. Den fältinventering som genomfördes i samband med den arkeologiska utredningen fokuserade på de resterande 10 procenten av ytan som utgjordes av mer höglänt och torrare mark. Fältinventeringen genomfördes av två arkeologer som inventerade inom olika delar av området. Vid fältinventeringen identifierades kulturhistoriska lämningar som var synliga ovan mark i form av till exempel röjningsrösen, men även möjliga boplatsslägen. De lämningar och presumtiva boplatsslägena som identifierades i fält mättes in med GPS. Vid fältinventeringen identifierades

tre lokaler med röjningsrösen, en lokal med ett möjligt röjningsröse, sex möjliga boplatsslägen samt en industrilämning.

Efter fältinventeringen följde en arkeologisk utredning, steg 2 som genomfördes i form av sökschaktning med hjälp av traktorgrävare inom ytor med möjliga boplatsslägen. För att klargöra om det fanns urlakade kulturlager i schakten finrensades delar av schakten och i några fall grävdes även mindre sökrutor. I samband med detta kontrollerades även ett osäkert röjningsröse för att klargöra om det rörde sig om en lämning efter äldre odling i området. Vid sökschaktningen genomfördes sökschaktning med maskin på sex platser, dels i kanten på mossmarkerna, dels på några av de moränkullar som ställvis stack upp som öar i den omgivande mossen. Vid Idhult mosse handgrävdes även fyra stycken 50 x 50 centimeter stora sökrutor i ett möjligt boplatssläge.

Totalt undersöktes 21 schakt med en total längd på cirka 250 meter och en sammanlagd ytan på drygt 900 kvadratmeter. Till detta kommer de fyra undersökta friliggande sökrutorna (50 x 50 cm). Undersökta schakt och rutor mättes in med GPS. Vid utredningen sökschaktades på totalt tolv olika platser inom utredningsområdet (fig. 3).

Figur 3. På tolv lokaler inom området sökschaktades eller dokumenterades lämningar. Siffrorna relaterar till lokalernas numrering i följande genomgången under Resultat och tolkning.

Resultat och tolkning

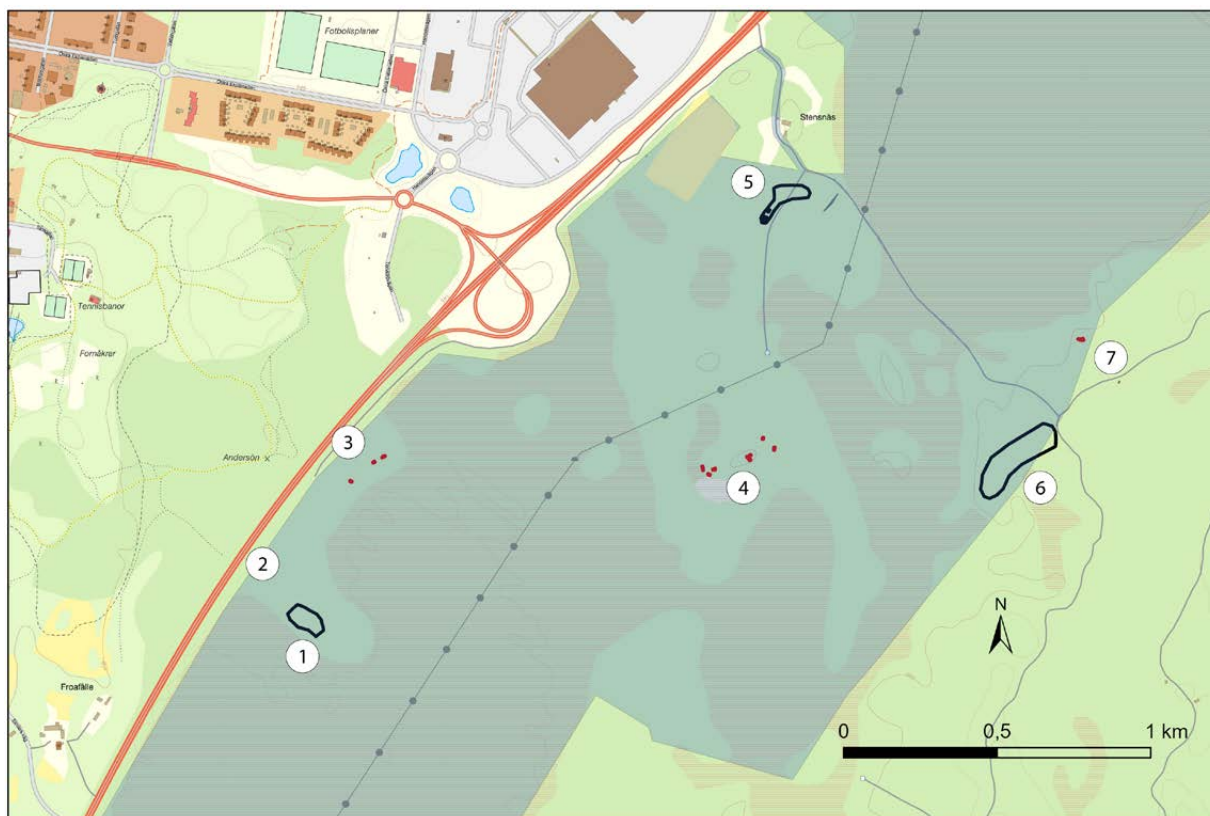
Vid den arkeologiska utredningen framkom lämningar eller sökschaktades på totalt tolv olika platser inom utredningsområdet. Nedan presenteras de olika platserna, och vad som framkom i samband med inventering och sökschaktning.

Froafälle mosse

Huvuddelen av lämningarna som dokumenterades och lokalerna som sökschaktades framkom på Froafälle mosse. I den södra delen av mossen sökschaktades på tre lokaler (Lokal 3, 4 & 7), medan det noterades olika typer av lämningar på fyra av lokalerna (Lokal 1, 2, 5 & 6) (fig. 4).

Lokal 1 (L2023:6014)

I den sydvästra delen av utredningsområdet fanns det bevarade rester efter en torvströfabrik som lades ned på 1950-talet. De bevarade resterna utgjordes av en avplanad yta som längs med den västra och norra delen kantades av en vall. Inom den avplanade ytan fanns det bevarade rester efter själva industribyggnaden i form av cementfundament (fig. 5). I området fanns även lämningar efter ramper. Löst liggande i området noterades också ett vajerhjul som sannolikt hört till den linbana med vilken färdigproducerat torvströ transporterades till järnvägsstationen i Älmhult.

Figur 4. I den södra delen av Froafälle mosse sökschaktades eller noterades lämning på sju lokaler.

Figur 5. Delar av de nu mossbeväxta betongfundament som fanns kvar efter torvströfabriken.

Lokalen registrerades som industrilämning, Övrig kulturhistorisk lämning (L2023:6014).

Lokal 2

I området noterades att det fanns odlingsytor i området, men inga röjningsrösen eller stenmurar. Den odlade marken har tillhört ett torp som försvann i samband med att sträckningen av väg 23 förbi Älmhult ändrades. Marken var fortfarande brukad på 1950-talets ekonomiska karta.

Lokal 3

I området drogs tre schakt inom ett par högre belägna ytor som låg i anslutning till torvmossen. Platsen bedömdes utgöra ett möjligt boplatssläge. Vid sökschaktningen med maskin framkom inget av antikvariskt intresse.

Lokal 4

I området drogs sju schakt längs med en ås som löpte utmed mosskanten. Platsen bedömdes utgöras av flera möjliga boplatsslägen. Fyra av schakten grävdes upp på åsens högsta läge, medan de resterande schakten drogs på åsens sluttning. Vid sökschaktningen med maskin framkom inget av antikvariskt intresse.

Lokal 5

På platsen fanns odlingslämningar som kan kopplas till torpet Stensnäs som fortfarande återfinns strax nordväst om de nu dokumenterade lämningarna. De bevarade lämningarna utgörs av både odlingsytor, röjningsrösen och rester efter stenmurar. Odlingsmarken var fortfarande öppen och brukades fram till åtminstone 1950-talet.

Lokal 6 (L2023:6013)

I området dokumenterades ett tiotal röjningsrösen. Området utgjordes av en granplantering och det var ställvis svårt att få en överblick av området. I det äldre kartmaterialet fanns inget som talade för att marken varit uppodlad i modern tid, varför odlingen med stor sannolikhet dateras till tiden före 1850. Lämningarna registrerades som fossil åker i Fornsök med statusen Fornlämning (L2023:6013).

Lokal 7

I området drogs tre schakt inom ett par högre belägna ytor som låg i anslutning till torvmossen. Platsen bedömdes utgöra ett bra boplatsläge. Vid sökschaktningen med maskin framkom inget av antikvariskt intresse.

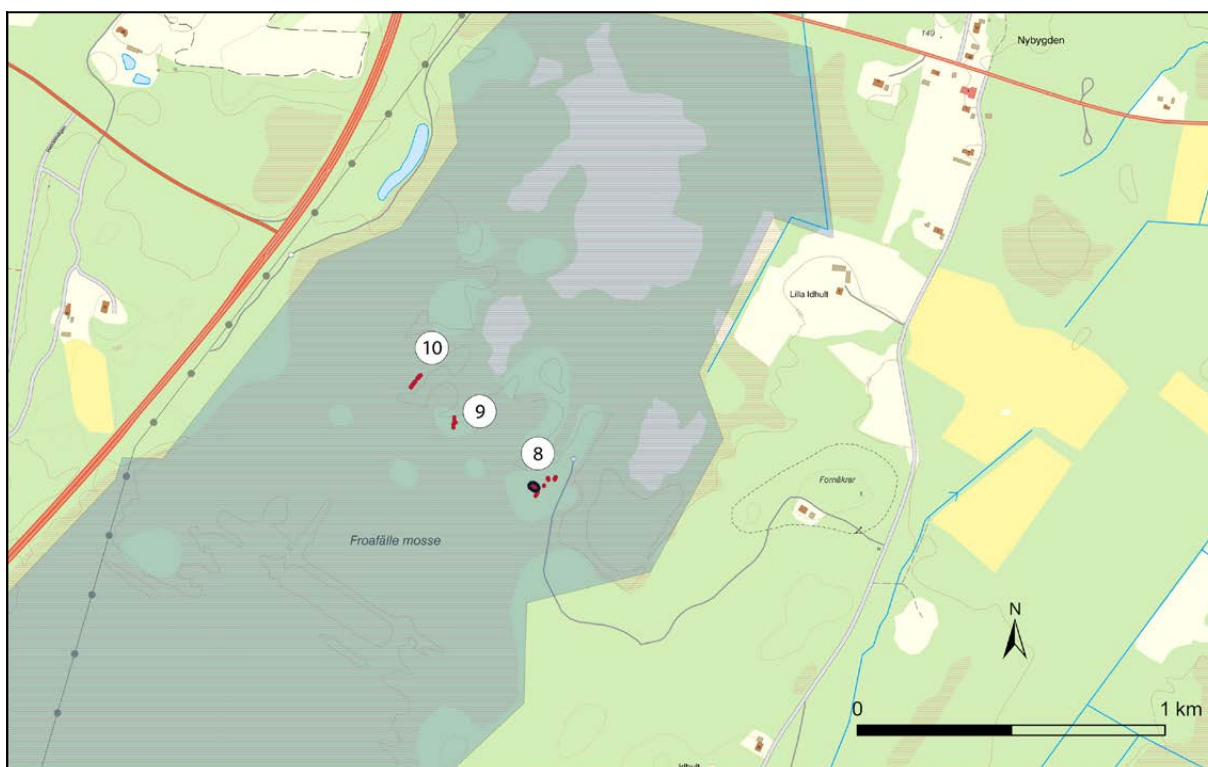
Norra delen av Froafälle mosse

I den norra delen av Froafälle mosse sökschaktades på tre olika lokaler i anslutning till mossmarken (Lokal 8, 9 & 10) (fig. 6). Ett par av lokalerna låg ute på moränkullar ute i mossmarken. För att

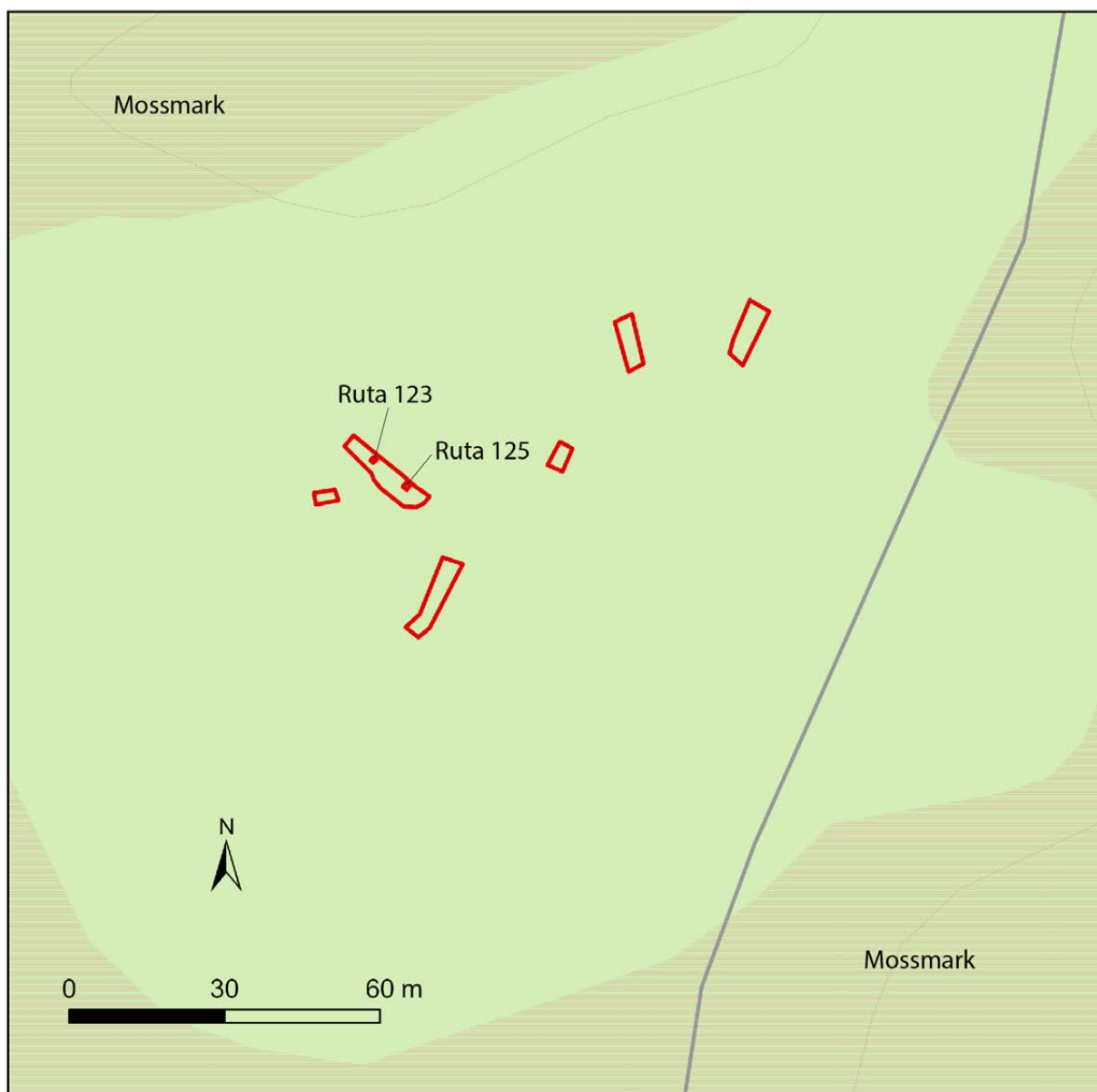
ta sig ut till dessa lokaler fick traktorgrävaren ta sig över ett par öppna diken, vilket fortlöpte utan problem (se omslagets baksida).

Lokal 8 (L2023:6004)

Lokalen utgjordes av ett något högre topografiskt läge i anslutning till mossmarken. I samband med fältinventeringen noterades ett möjligt odlingsröse. I samband med sökschaktningen kontrollerades det möjliga odlingsröset, vilket visade sig var en naturlig koncentration av större stenar. I det möjliga boplatsområdet drogs också sex sökschakt (fig. 7). I ett av sökschakten framkom en grå urlakningshorisont (fig. 8). I schaktet undersöktes två meterrutor. I dessa framkom ett slaget stenmaterial i form av en flinta och fyra kvartsbitar (tab. 1). Lämningarna registrerades som boplats i Fornsök med statusen Fornlämning (L2023:6004). Det bearbetade stenmaterialet är intressant där förekomsten av både flinta och kvarts visar att man använt sig av både lokala och icke lokala råmaterial i redskapsproduktionen. I detta läge går materialet inte att datera närmare än till sten- eller bronsålder.

Figur 6. Inom den norra delen av Froafälle mosse sökschaktade på tre lokaler i mossmarken.

Figur 7. Inom området drogs sex söschakt. I ett av schakten framkom ett grått i vilket två sökrutor grävdes.

Inv. nr.	Sakord	Material	Antal	Vikt (g)	Ruta
M 68279:1	Avslag	Senon-/danienflinta	1	0,91	125
M 68279:2	Kärnfragment	Kvarts	1	12,45	125
M 68279:3	Övrigt slagen	Kvarts	1	1,49	125
M 68279:4	Avslag	Kvarts	2	1,47	123

Tabell 1. Det litiska fyndmaterialet tillvarataget i de två sökrutorna 123 och 125.

Figur 8. I ett av schakten tillvaratogs ett slaget litiskt material av flinta och kvarts i de sökrutor som grävdes i ett grått lager.

Lokal 9

I området drogs två schakt på en moränkulle ute i mossmarken. Om det funnits en vattenspiegel i området innan igenväxningen tog vid har moränkullen utgjort en mindre ö. Platsen bedömdes utgöra ett möjligt boplatsläge. Vid sökschaktningen framkom inget av antikvariskt intresse. I ett av schakten undersöktes två sökrutor som var fyndtomma.

Lokal 10

På en moränkulle ute i mossmarken drogs två sökschakt. De underliggande sedimenten utgjordes av en sandblandad grovblockig morän (fig. 9). Om det funnits en vattenspiegel i området innan igenväxningen startade har moränkulle utgjort en mindre ö. Platsen bedömdes utgöra ett möjligt boplatsläge. Vid sökschaktningen med maskin framkom inget av antikvariskt intresse. I ett av

Figur 9. På kullarna som stack upp ur torvmossen utgjordes sedimenten av en grovblockig sandblandad morän.

schakten undersöktes två sökrutor. I ett av schakten framkom en hornkvick från ett nötkreatur. Den sura miljön gör att benmaterial bryts ned relativt snabbt, men visar ändå på markutnyttjandet under mer modern tid.

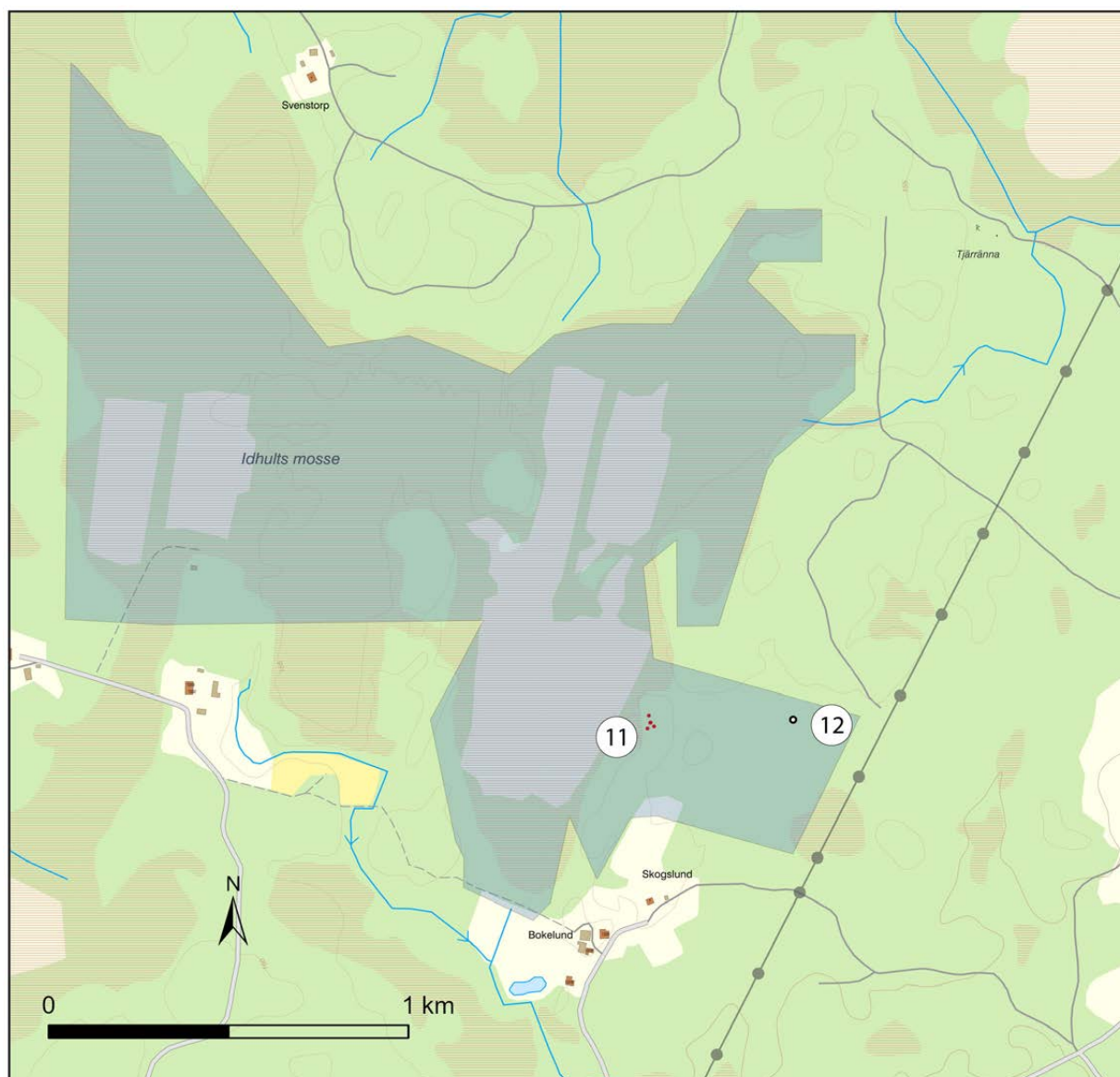
Idhults mosse

Vid Idhults mosse noterades två lokaler (Lokal 11 & 12). På en av lokalerna grävdes sökrutor inom

ett möjligt boplatsläge. På den andra lokalen dokumenterades odlingslämningar (fig. 10).

Lokal 11

I området grävdes fyra 50 x 50 centimeter stora sökrutor på en högre belägen yta i anslutning till mosskanten. Platsen bedömdes utgöra ett möjligt boplatsläge. Vid rutgrävningen framkom inget av antikvariskt intresse.

Figur 10. Vid Idhult mosse identifierades två lokaler.

Lokal 12 (L2023:7227)

I området framkom tre röjningsrösen i en tät granplantering. Strax nordost om de tre röjningsrösen sänkte sig topografin i en smal sumpig svacka. På andra sidan av den sumpiga svackan höjde sig marken åter och strax utanför området vidtog odlingsrösen åt norr och nordost. I samband med den nu genomförda utredningen dokumenterades några av röjningsrösen som låg strax utanför utredningsområdet (L2023:6007). De två

områdena är åtskilda av våtmarken med drygt 50 meter, men ingår möjligen i samma odlingsystem. Det finns inget i det tillgängliga kartmaterialet som visar att marken varit uppodlad. Detta talar för att röjningsrösen kan representera en odling som i tid ligger före 1850. Eftersom röjningsrösen låg ensamma och det inte fanns några uppenbara stenröjda ytor i anslutning till dessa dokumenterades de i Forssök med statusen Övrig kulturhistorisk lämning (L2023:7227).

Åtgärdsförslag

Vid den arkeologiska utredningen nyregistrerades fyra lämningar, varav två övriga kulturhistoriska lämningar och två fornlämningar (tab. 2). Museiarkeologi sydost anser att lämningarna efter den torvströfabrik (L2023:6014) som ligger i området bör behandlas varsamt i samband med exploateringen. Lämningarna speglar en svunnen tid då torvbrytning var av stor ekonomisk betydelse för området.

En av fornlämningarna som framkom vid utredningen utgörs av en fossil åkermark och ligger i anslutning till exploateringsområdets ytterkanter. En av de lämningar som registrerades

som en övrig kulturhistorisk lämning består av tre odlingsrösen och ligger inom ett litet begränsat område.

Stenåldersboplatsen som framkom utgör en boplats utan synlig begränsning ovan mark. För att kunna avgränsa boplatsen ordentligt krävs en arkeologisk förundersökning. De olika registreringkategorierna, fornlämning och övrig kulturhistorisk lämning har olika starkt lagskydd. Det är länsstyrelsens uppgift att bedöma vilka eventuella arkeologiska insatser som blir nödvändiga i samband med en tillståndsprövning.

Lokalnummer	Lämningsnummer	Lämningstyp	Status
1	L2023:6014	Industrilämning	Övrig kulturhistorisk lämning
6	L2023:6013	Fossil åkermark	Fornlämning
8	L2023:6004	Boplats	Fornlämning
12	L2023:7227	Röjningsröse	Övrig kulturhistorisk lämning

Tabell 2. I tabellen redovisas de lämningar som framkom och registrerades i Kulturmiljöregistret (Fornsök).

Referenser

- Alering, Å. 2010. *Fossilt landskap i modern tid fornlämningsmiljöer i småländsk skogsmark. Steg 2, Studie av arkeologiska undersökningar i Kronobergs län*. Smålands museum rapport 2010:15.
- Carlie, A. 2017a. *Väg 23 förbi Älmhult. Arkeologisk utredning, steg 1, 2017. Kronobergs län, Småland, Älmhults kommun, Stenbrohult socken, Väg 23*. Arkeologerna, Statens historiska museer. Rapport 2017:82.
- Carlie, A. 2017b. *Väg 23 mellan Älmhult och Ljungstorp. Arkeologisk utredning, steg 1, 2017. Kronobergs län, Småland, Älmhults kommun, Stenbrohult och Virestad socknar*. Arkeologerna, Statens historiska museer. Rapport 2017:83
- Emilsson, A. 2019 *Fossil åkermark och kolbotten i Älmhult. Arkeologisk utredning och förundersökning RAÄ 44:1, 322 & 323, Majtorp 1:1 och Bökhult 2:1 (skifte 3) Älmhults kommun och socken, Kronobergs län*. Museiarkeologi Sydost – en del av Kalmar läns museum. Arkeologisk rapport 2019:04.
- Greisman, A. & Gaillard, M-J. 2008. The role of climate variability and fire in early and mid Holocene forest dynamics of southern Sweden. *Quaternary Science*.
- Larsson, L. 2009. The Loshult arrows: cultural relations and chronology. I P. Crombé, M. van Strydonck, J. Sergant, M. Boudin, & M. Bats (Red.), *Chronology and Evolution within the Mesolithic of North-West Europe. Proceedings of an International Meeting, Cambridge, May 30th–June 1st, 2007* (s. 131–139).
- Nylén, A. 2005: Arkeologisk utredning etapp 1, Kvarteret Paradiset, Älmhult, Kronobergs län. Smålands museum, Rapport 2005:29.
- Nylén, A. 2006: Arkeologisk förundersökning, Kvarteret Paradiset, RAÄ 43, Älmhult socken, Kronobergs län. Smålands museum, Rapport 2006:22.
- Olsson, F., Gaillard, M-J., Lemdahl, G., Greisman, A., Lanos, P., Marguerie, D., Marcoux, N., Skoglund, P. & Wäglind, J. 2010. A continuous record of fire covering the last 10,500 calendar years from southern Sweden—The role of climate and human activities. *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology*. Vol 291, Issues 1–2, s. 128–141.
- Petersson, M. 1951. Mikrolithen als Pfeilspitzen—Ein Fund aus dem Lilla Loshult-Moor, Ksp. Loshult, Skåne. *Meddelanden från Lunds Universitets Historiska Museum*: 123–137.
- Wennstedt Edvinger, B. 2005. Ett område med fossil åkermark i Äskya. Förundersökning inom fornlämning 199, Stenbrohults sn, Småland. Arkeologisentrum. (RAÄ dnr 321-550-2005).

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-2482-2023
Kalmar läns museums dnr:	33-203-2023
Projektnummer KLM:	23_37
Uppdragsgivare:	Ilmatar Äskya Solkraft AB
Landskap:	Småland
Kommun:	Älmhult
Socken:	Stenbrohult & Virestad
Fastighet:	Äskya 3:1, Äskya 1:10, Froafälle 3:1, Idhult 1:23, Näranshult 1:7, Näranshult 1:3 & Älmhult Bokelund 1:2
Fornlämningsnr:	L2023:6004, L2023:6007, L2023:6013, L2023:6014
X koordinat:	6266512
Y koordinat:	448238
Latitud:	56°32'24.4"
Longitud:	14°9'29.8"
M ö.h.:	144–155 m ö h.
Fältarbetstid:	2023.07.24–2023.07.27
Antal arbetsdagar:	4
Personal:	Anna-Karin Karlsson, Kenneth Alexandersson
Foto, Du-nummer:	448
Fyndnummer:	M 68279:1–4
Fynd:	Fynden förvaras i väntan på fyndfördelning i Kalmar läns museums magasin under sitt KLM-nummer. Fynden finns registrerade i en för ändamålet upprättad Microsoft Access-databas.
Tidsålder:	Stenålder, historisk tid.
Dokumentation:	All dokumentation förvaras på KLM.
Inmätning:	GIS-RTK Koordinater och höjdangivelser i rikets koordinatsystem SWEREF 99 TM och RH2000.

Adress Box 104,
S-392 21 Kalmar

Telefon 0480-45 13 00

E-post info@kalmarlansmuseum.se
Webb kalmarlansmuseum.se

